

БАЗОВИЙ ЧЕК-ЛИСТ ГІДНОСТІ ДЛЯ МЕДПРАЦІВНИКА

Прості речі, які допоможуть уникнути багатьох проблем з пацієнтами та вибудувати взаємну довіру

Актуальні контексти: дорослі, діти, поліклініка, стаціонар, відділення інтенсивної терапії. Може бути актуальним в усіх контекстах.

Базова ввічливість

Дивіться людині в очі, коли це можливо.

Знаходьте таке місце в просторі, щоб ваші очі були на одному рівні з очима пацієнта.

Вітайтеся та представляйтеся.

Коли доречно, усміхайтеся – усмішка ніколи не буває зайвою.

Вітаючись, вказуйте на час доби: «Добрий день/ранок/вечір/ніч».

Звертайтеся до пацієнта на ім'я (забудьте про «дядько», «мамочка», «жіночка», «дєточка» та інші панібратські та принизливі звертання).

Звертайтеся в першу чергу безпосередньо до пацієнта, та за потреби – до людини, котра його/її супроводжує. Стукайте у двері щоразу перш, ніж увійти до палати, та питайте, чи можна увійти. Вимикайте звук свого мобільного телефону.

Якщо вам телефонують, не відповідайте на дзвінок, доки ви в палаті пацієнта або в його/її присутності.

Базова етика

Демонструйте свою повагу до пацієнта та зацікавленість тією проблемою, з якою він або вона звернулися.

Не обговорюйте подробиці діагнозу чи лікування у відкритих просторах та в присутності сторонніх осіб.

Залишайте усе сказане пацієнтом (як під дією препаратів, так і без) між вами та ним/нею.

Замість критикувати інших лікарів, деталізуйте пацієнту свої рекомендації та аргументуйте зміни у курсі лікування.

Поважайте вибір пацієнта, якщо він/вона вирішив/ла запитати другу/третю думку. Ще й надто – не «ставайте в позу» і не відправляйте людину лікуватися до того лікаря.

Не обговорюйте інших пацієнтів чи лікарів у присутності пацієнта, навіть якщо він/вона в непритомному стані.

У присутності пацієнта не говоріть про нього/неї з іншими людьми в третій особі, навіть якщо він/вона в непритомному стані. Без достатніх фахових підстав не втручайтесь у приватні справи пацієнта.

Комунікації

Будуйте відносини з людиною. Пацієнт будь-якого віку та у будь-якому стані – не тіло чи набір діагнозів, а справжня жива людина.

Структуруйте консультацію.

Запитайте у пацієнта про його/її очікування від лікування/реабілітації.

Ставте більше відкритих запитань.

Будьте готові пояснити пацієнту, що для чого йому/їй призначено, та якого ефекту й приблизно коли очікувати.

Уникайте неоднозначних жартів та медичного жаргону.

Періодично підсумовуйте почуте, за необхідності ставте пацієнтові уточнюючі питання.

Прийняття рішень

Надайте пацієнту достатньо інформації, щоб він/вона могли прийняти рішення.

Поважайте вибір пацієнта, якщо він/вона повністю чи частково відмовляється від ваших пропозицій/приписів.

Інформуйте пацієнта про можливі замітники/альтернативні препарати/діючу речовину (якщо та коли це актуально), коли приписуєте ліки, на випадок, якщо рекомендованих найменувань не буде в наявності.

Узгоджуйте дії з представником пацієнта, якщо пацієнт не здатний/на приймати рішення.

Тіло

Завжди інформуйте пацієнта про те, що ви плануєте робити з ним/нею та навіщо.

Щоразу питайте у пацієнта про згоду на маніпуляції/доторк до тіла.

Для проведення будь-яких інтимних процедур з пацієнтом використуйте ширму та прикривайте його/її тіло.

Не залишайте пацієнтів лежати/стояти/сидіти/рухатися оголеними.

Не оглядайте пацієнтів у присутності людей іншої статі.

Підтримуйте самостійність пацієнта у гігієнічних процедурах на тому рівні, на якому він або вона може зберігати самостійність. Насамперед – ходити до туалету: ногами, стоячи, сидячи, у судно – доти, доки це буде можливим.

Не пропонуйте пацієнту, який/яка може контролювати процеси виділення, вдягнути підгузок.

Безпека та гігієна

Коли потрібні рукавички, надягайте свіжу пару та знімайте її в присутності пацієнта.

Розкривайте шприци, ампули, інші витратні матеріали в присутності пацієнта.

Застеляйте кушетки, крісла тощо свіжими простирадлами/пелюшками перед процедурою в присутності пацієнта.

Перепитайте ім'я чи дату народження людини перед серйозними маніпуляціями заради уникнення помилки.

Антикризові заходи

Бережіть себе, свої нерви та нерви своїх пацієнтів. Зазвичай пацієнти відповідають взаємністю.

Докладіть усіх зусиль, щоб залишатися спокійними, не грубіть і не дратуйтеся, не підвищуйте голос.

Попереджуйте про можливі негативні наслідки чи побічні дії втручань та препаратів, та інформуйте, який план дій у випадку, якщо щось піде не так.

Намагайтесь максимально уникнути примусу під час процедур. Якщо це дитина чи пацієнт, котрий перебуває в нестабільному психічному стані, заручіться підтримкою його/її близьких.

Не критикуйте і не сваріть пацієнта. Натомість пояснюйте, як, що і для чого потрібно робити.

Якщо пацієнт боїться чи панікує, дайте йому/їй час заспокоїтись.

Запропонуйте пацієнту занотувати інформацію. Дозуйте інформацію та перевіряйте, як її розуміє пацієнт (особливо коли він/вона збуджений/на чи має високу емоційну температуру).

Цей чек-лист є частиною посібника «Людяність та емпатія в охороні здоров'я». Завантажуйте посібник безоплатно за посиланням:
<https://mededu.org.ua/humanity-and-empathy-in-healthcare>.